

o |

RUIM DE ROMMEL OP!

(EN DOE UW
ERFGENAMEN
EEN PLEZIER)

Tekst Dorine van Kesteren | Beeld iStockphoto

BEGIN TIJDIG MET HET OPRUIJEN VAN UW HUIS. DAN HOEFT U UW FAMILIE NIET MET DIE KLUS OP TE ZADELEN ALS U ER NIET MEER BENT. BOVENDIEN IS HET VOOR UZELF OOK PRETTIG OM TE LEVEN ZONDER AL DIE BALLAST. DAT IS DE BOODSCHAP VAN DE ZWEEDSE KUNSTENARES MARGARETA MAGNUSSON.

U

w oude vader of moeder is overleden, u bent verdrietig, de begrafenis is achter de rug en dan komt de volgende horde: het huis opruimen. Of liever gezegd: de *Augiasstal* uitmesten. Bureaulades met ongeordende stapels papieren, uitpuilende kledingkasten, om nog maar te zwijgen over zolders en schuren vol schaatsen, kunstkerstbomen, frituurpannen en andere ondefinieerbare zoi.

Margareta Magnusson – ‘tussen de tachtig en honderd jaar oud’ – vindt het egoïstisch om nabestaanden met deze klus op te zadelen. Zij schreef *Opruimen voor je doodgaat* over de edele Zweedse kunst van *döstädning*. Dat begrip houdt in dat je nutteloze dingen wegdoet en je huis netjes opruimt wanneer je denkt dat de tijd nadert om het tijdelijke voor het eeuwige te verwisselen. Het boekje werd een succes en is inmiddels is twintig talen vertaald. ‘De filosofie van het opruimen voor je doodgaat is belangrijk voor iedereen’, schrijft de auteur. ‘Het moet écht als we onze dierbaren tijd willen besparen als wij er niet meer zijn.’

WARE ZOEKTOCHT

Na de dood van een dierbare is er al chaos genoeg, aldus Magnusson, dus dan is een puinhoop in huis het laatste waar de familie op zit te wachten. Henk Bukkems, die als professioneel executeur betrokken is bij de juridische en praktische afwikkeling van nalatenschappen, maakt inderdaad nogal eens mee dat nabestaanden een ware zoektocht moeten optuigen naar de belangrijke papieren en waardevolle bezittingen van de overledene. ‘Natuurlijk zijn er uitzonderingen, maar er is vaak weinig orde en overzicht. In de ideale wereld pakken mensen het aan zoals Margareta Magnusson. In de praktijk ben ik al blij als ze een dossier aanleggen waarin staat waar de documenten liggen van bankrekeningen, verzekeringen, eigendomsbewijzen en contracten. En waar de wachtwoorden van accounts als DigiD en sociale media te vinden zijn.’ >>

'HET CRITERIUM IS: WORD IK ER GELUKKIG VAN ALS IK DIT BEWAAR?'

Magnusson adviseert 'vooruit te plannen' om te voorkomen dat nabestaanden ruzie krijgen omdat ze allemaal hun zinnen hebben gezet op hetzelfde voorwerp. Als voorbeeld noemt ze de mooie armband die haar vader ooit aan haar moeder gaf. 'De gemakkelijkste manier om toekomstige conflicten tussen mijn vijf kinderen te voorkomen, was hem te verkopen', schrijft ze. Bukkems is bekend met dit fenomeen. 'Alle erfgenamen hebben gelijke rechten. Zij worden het vaak niet eens over wat weggaat en wat niet, en over wat voor wie is. De erflater kan een hoop narigheid voorkomen als hij dat zélf bepaalt.'

CATEGORIEËN

Maar hoe pakt u dat nou concreet aan, dat döstädning? Simpel, zegt Magnusson, loop systematisch je huis door, laat alle spullen door je handen gaan en doe weg wat je niet meer wilt. Het criterium hierbij is: word ik er gelukkig van als ik dit bewaar? Wegdoen kan op verschillende manieren: weggeven, verkopen of weggooien. Magnusson verdeelde al haar spullen eerst in categorieën, zoals boeken, gereedschap en meubilair. 'Begin met een categorie die weinig moeite kost. Ik begin altijd met kleren, omdat ik weet dat er van alles in mijn kledingkast hangt dat ik zelden of nooit aantrek.' Ze raadt aan om dierbaren te vertellen waar je mee bezig bent. 'Aardige mensen kunnen dan helpen om zware dingen te verplaatsen of spullen naar de kringloop of vuilstort te brengen.'

Foto's vormen een aparte, emotionele categorie. Magnusson gooide foto's weg die van slechte kwaliteit waren of waarop geen enkele persoon stond die ze kende. Zij kocht speciaal voor dit doel een papierversnipperaar. Daar liet ze ook brieven in verdwijnen die een ander pijn konden doen. 'Je wilt dat mensen je prettig herinneren.' Toen Magnusson het huis van haar overleden moeder opruimde, stuitte ze achterin de linnenkast op een paar sloffen sigaretten. Oeps, haar moeder was toch gestopt met roken? Ieder mens heeft recht op geheimen en zwakke punten, aldus de schrijfster. Maar bewaar geen dingen die je familie na je dood in verlegenheid brengen.

Bukkems beaamt dat. 'Stel je voor dat alle erfgenamen tegelijk door je huis struinen, laatjes opentrekken en rondneuzen in je privéspullen. Ik denk weleens: hoe zou de overledene dat nu vinden? Daarom is het verstandig als mensen van tevoren een vertrouwenspersoon of executeur aanwijzen die de regie voert bij het opruimen. Die kunnen zij dan instrueren. Bijvoorbeeld om spullen die niet voor ieders ogen bestemd zijn, te vernietigen of weg te gooien. Zeker voor alleenstaanden is dat belangrijk, omdat er dan geen partner is die deze taak op zich kan nemen.'

0 | 'ONTSPULLEN IS OOK EEN MOOIE MANIER OM JE LEVEN TE OVERZIEN'

WAT KUNT U REGELEN IN EEN CODICIL?

Een codicil is een goedkoop en betrekkelijk eenvoudig middel om duidelijk te maken aan wie u bepaalde zaken nalaat of 'vermaakt'. Denk aan sieraden, boeken of delen van uw inboedel. Ook kunt u uw wensen voor uw uitvaart in dit document vastleggen. Een codicil kunt u opstellen zonder tussenkomst van een notaris. De enige eisen zijn dat het handgeschreven is en voorzien van datum en handtekening. Om geld, auto's, waardevol antiek, dure schilderijen of onroerend goed rechtsgeldig na te laten, moet u een testament opstellen. Een testament is ook vereist om een executeur te benoemen.

DÖSTÄDNING, VIJF TIPS

- Begin rond uw 65°. Dan bent u doorgaans nog fit en energiek genoeg voor deze klus. Neem de tijd, het hoeft niet vandaag of morgen klaar.
- Begin met de zolder of de kelder. Daar liggen vaak de meeste overbodige spullen dus dat schiet lekker op.
- Nodig een (klein)kind of jonge kennis uit die op zichzelf gaat wonen. Laat zien wat je hebt en vertel het verhaal erachter. Zet de spullen klaar die hij of zij meteen kan meenemen.
- Bewaar de foto's en brieven tot het laatst. Zo'n *trip down memory lane* vertraagt het tempo immers aanzienlijk. Sorteert een aantal leuke foto's en stop ze voor elk familielid in een envelop. Scan andere foto's en dia's in en zet ze op een usb-stick.
- Maak een weggooidoos voor de allerpersoonlijkste voorwerpen: een schoendoos met foto's, brieven en souvenirs die voor uzelf van waarde zijn, maar niet bestemd zijn voor anderen. Schrijf er met grote letters 'WEGGOIEN' op.

EIGEN VERHAAL

Döstädning heeft meer dan alleen praktisch nut. Volgens Magnusson gaat het om een blijvende manier van organiseren die het alledaagse leven vergemakkelijkt. *Ontspullen* is ook een mooie manier om je leven te overzien. 'Elk voorwerp heeft zijn eigen verhaal en vaak is het prettig om je dat verhaal voor de geest te halen', schrijft ze. Daarnaast haalt het gebruik de dood – en de voorbereidingen daarop – uit de taboesfeer. Magnusson: 'Niemand is onsterfelijk, we moeten allemaal over de dood praten. Als het moeilijk is om daarover te beginnen, dan kunnen we het wél hebben over opruimen voor de dood.'

'We zouden vaker moeten stilstaan bij de vraag: wat gebeurt er als ik er morgen niet meer ben?', zegt ook executeur Bukkems. 'Kunnen en willen mijn erfgenamen mijn huis opruimen? En, belangrijker nog: wil ik dat? Mensen schuiven het voor zich uit, maar als ze eenmaal orde op zaken hebben gesteld, geeft dit een enorm opgeruimd gevoel. Letterlijk en figuurlijk.' <<

'MENSEN
SCHUIVEN HET
VOOR ZICH
UIT, MAAR ALS
ZE EENMAAL
ORDE OP
ZAKEN HEBBEN
GESTELD, GEEFT
DIT EEN ENORM
OPGERUIMD
GEVOEL'